

LIGARZEWSKI ZYGMUNT (1893-1957)

Urodził się 8 sierpnia 1893 roku w Rynarzewie w dawnym powiecie szubińskim w rodzinie mistrza szewskiego Stanisława (1852-1907) i Apolonii (1864-1939) z Szulców. W latach 1899-1904 uczęszczał do szkoły powszechnej w Rynarzewie, następnie kontynuował swoją edukację w gimnazjum w Gnieźnie. Będąc uczniem tegoż gimnazjum, należał do Tajnego Towarzystwa im. Tomasza Zana, a od roku 1910 był wiceprezesem tego stowarzyszenia, poświęcając większość swego wolnego czasu pozaszkolnego na pracę i kształcenie postaw swych młodszych kolegów na dobrych i ideowych patriotów. Wiosną 1912 roku przeniósł się do gimnazjum klasycznego w Bydgoszczy. Rozpoczął tu tworzenie dla polskiej młodzieży szkół średnich Towarzystwa im. Tomasza Zana. W połowie 1912 roku został wybrany na pierwszego prezesa tej organizacji w mieście. Po ukończeniu gimnazjum w Bydgoszczy, w latach 1913-1914 studiował teologię na uniwersytecie w Louvainie w Belgii. Tu również zaangażował się w pracę niepodległościową i społeczną, pracując w organizacjach polskich, m.in. był wiceprezesem Towarzystwa Filaretów.

W czasie I wojny światowej od sierpnia 1914 roku do 30 czerwca 1915 roku pełnił służbę pomocniczą jako kierownik oddziału poczty polowej armii niemieckiej w Bydgoszczy. W tym okresie nadal był członkiem Towarzystwa Tomasza Zana. 1 lipca 1915 roku został powołany do odbycia służby wojskowej w armii niemieckiej w baonie zapasowym 5. pułku piechoty. Od 11 października 1915 roku do 4 stycznia 1917 roku przydzielony został do 347. pułku piechoty, stacjonującego wówczas na froncie wschodnim i brał udział w walkach pozycyjnych koło Dzwińska i Natrocza. Od 4 stycznia do 1 września 1917 roku służył w 449. pułku piechoty na froncie zachodnim i brał udział w bitwach pod La Fere, w walkach we Flandrii i pod St. Quentin. Od 1 września do 4 października 1917 roku był uczestnikiem kursu oficerów frontowych w Le Neuvien. Następnie służył w 449. pułku piechoty i uczestniczył w walkach we Flandrii. Od 15 listopada 1917 roku do 1 marca 1918 roku uczestniczył w kursie oficerskim w Sennelager, a następnie walczył do września 1918 roku m.in. pod Semmą i Kammelem. Od września do grudnia 1918 roku służył w 448. pułku piechoty i walczył pod Verdun i w Argonnach. Szybko awansował w armii pruskiej i tak 27 stycznia 1916 roku został starszym szeregowcem, 8 września 1916 roku kapralem, a 1 marca 1918 roku sierżantem liniowym, 14 grudnia 1918 roku powrócił do rodzinnego domu w Rynarzewie, gdzie natychmiast włączył się w pracę niepodległościową.

Na przełomie grudnia 1918 roku i stycznia 1919 roku brał udział w przygotowaniach do powstania w Rynarzewie. 11 stycznia 1919 roku po przegranej przez stronę niemiecką bitwie pod Szubinem wycofujące się oddziały Grenzschtzu pod dowództwem porucznika Freiherra von Groll aresztowały wszystkich polskich mężczyzn z miasteczka, w tym braci Ligarzewskich Zygmunta,

Apoloniusza i Mieczysława, który po powrocie z internowania był kaleką. Internowanych wprowadzono 12 stycznia 1919 roku do koszar wojskowych w Bydgoszczy. Tu więźniów pobito i głodnych wepchnięto w wagony bydłące uprzednio wylane wodą, która przy ujemnych temperaturach zamarzała. Pociąg z internowanymi mieszkańcami Rynarzewa jechał przez 36 godzin do obozu dla jeńców wojennych w Altdammie pod Szczecinem-Dąbiem. Po drodze na dworcu kolejowym w Chojnicach więźniów pobili niemieccy żołnierze wracający z Ukrainy do swoich rodzinnych domów w Niemczech. Wśród pobitych był brat Zygmunta Ligarzewskiego, Mieczysław, który pozostał kaleką, jako widomy znak bestialstwa żołnierzy Grenzschutzu w okresie zaboru pruskiego. Mężczyźni przebywali w obozie do końca marca 1919 roku, kiedy to po uwolnieniu ich powrócili tzw. „zieloną” drogą do swoich domów w Rynarzewie.

Zygmunt Ligarzewski wstąpił 10 kwietnia 1919 roku w Biedrusku w szeregach 3. pułku strzelców wielkopolskich, który następnie przekształcono w 57. pułk piechoty wielkopolskiej. 28 lipca 1919 roku dekretem Naczelnej Rady Ludowej w Poznaniu mianowany został podporucznikiem i do 29 lipca tego roku służył w rezerwie pod Ostrowem Wlkp. W latach 1919-1920 uczestniczył w wojnie polsko-bolszewickiej, podczas której wykazał się odwagą i męstwem. 12 sierpnia 1919 roku podczas zajmowania miejscowości Ihumenia został ranny. Do 1 września 1919 roku przebywał w szpitalu w Mińsku, a następnie do 15 sierpnia 1920 roku walczył w szeregach 57. pułku piechoty, m.in. pod Berezyną, na przyczółku Bobrujsk, pod Boguszewicami. Od 15 do 28 sierpnia 1920 roku przebywał w szpitalu garnizonowym w Modlinie. Od 1 września 1920 roku służył przy baonie zapasowym 57. pułku piechoty w Poznaniu jako dowódca kompanii. Od 1 października 1922 roku do 14 marca 1923 był dowódcą II kursu w Szkole Podchorążych Rezerwy Piechoty w Śremie. Do stopnia kapitana awansowany został 1 lipca 1923 roku. W 1926 roku został przeniesiony z 57. pułku piechoty do Korpusu Ochrony Pogranicza na stanowisko dowódcy 1. kompanii V. baonu KOP „Łużki”. 1 lipca 1929 roku przeniesiony został z KOP do Biura Personalnego Ministerstwa Spraw Wojskowych na stanowisko referenta. 1 stycznia 1931 roku został awansowany do stopnia majora, a 1 kwietnia 1932 roku został przeniesiony do 27. pułku piechoty na stanowisko dowódcy batalionu. Później przesunięty z funkcji dowódcy batalionu na stanowisko kwatermistrza i jednocześnie II zastępcy dowódcy 27. pułku piechoty.

Po wybuchu II wojny światowej, 4 września 1939 roku, ewakuował się wraz z pułkownikiem Marianem Ocetkiewiczem do Dębłina i został dowódcą III. batalionu w tzw. Grupie płk. Ocetkiewicza lub inaczej nazywanej „Grupą lubelskich batalionów wartowniczych”. Uczestniczył w walkach na Lubelszczyźnie m.in. w bitwie pod Tomaszowem Lubelskim. 23 września 1939 roku pod Werszczycą grupa została rozbita przez czołgi 2. Dywizji Pancerniej. Wówczas dostał się do niemieckiej niewoli i podczas okupacji przebywał w oflagu II C Woldenberg (obecnie Dobiegniew). 20 lipca 1944 roku uczestniczył w Olimpijskich Zawodach Sportowych dla oficerów przebywających w oflagu.

Po zakończeniu II wojny światowej osiedlił się w Gostyniu, a ze względu na zły stan zdrowia spowodowany m.in. długim pobytem w oflagu nie powrócił do służby w wojsku. Pracował jako kierownik administracyjny w Powiatowym Przedsiębiorstwie Budowlanym oraz jako kasjer w aptece swojego teścia Bronisława Pruskiego z Gostynia.

Zmarł 7 czerwca 1957 roku w Gostyniu, gdzie został pochowany na miejscowym cmentarzu parafialnym.

Odznaczony był m.in.: Złotym Krzyżem Zasługi, Krzyżem Walecznych (4x), Medalem Pamiątkowym Za Wojnę 1918-1921, Medalem Dziesięciolecia Odzyskanej Niepodległości, Brązowym Medalem za Długoletnią Służbę, Pruskim Krzyżem Żelaznym II klasy.

1 lutego 1927 roku w Gostyniu zawarł związek małżeński z Krasnorodą Teklą Pruską (6 lipca 1897 – 5 listopada 1975), córką miejscowego aptekarza. Wychowali synów: Jarosława (ur. 19 stycznia 1929), Adama (ur. 4 maja 1932).